

ХАҢҮАТ 1931 СЫЛ АЛТЫННЫЫ 15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

Анал сүрүгү сэргээтибит

Бийиги бары билэрбит курдук ааспыт кэккэ сылларга Дойдубут Президентэ В.В.Путин Анал суруктарын чэрчитинэн дойду үрдүнэн үлэ хамсаа салаллан уонна хотуруолланан кэллэ. Бу сыл сааһыгар национальнай бырайыактар сорукка туранар олорор дивизион хаачыһыыга, тыа хаһаайыстыбатын сайыннарыыга, үөрэхтээгин уонна доруобуйа харыстабылын системаларын туруктаах олорорго дьайаллар быһаанданан, күүбү түмэн хамсааһын сабаланыыта. Чурапчы улуутугар тустаах тэрилтэлэр уонна управлениелар Анал суруктар чэрчилэринэн уонна национальнай бырайыактар соруктарынан дьайалта иннингэр отчуоттаан кэллилэр, хаһыат нөүгө эмиз үлэ-лэрин сырдатан билгиллэриннэриббит.

Аспыт нэдиэлэрэ телевизору көрөөчүлэр барка сэргээн Россия Президент Владимир Владимирович Путин Государственный Дума истинтигэр зорит Анал сурук чэрчэтиник дэксэлэтин иһитибит. Дөйдү үрдүкүн сайдыыга улахан хамсаалаттар тахсаллара эрэйиллэр. Анал суруктары ырытар буоллааха бастамышлар сүрүнүнэн экономикаһына согуш хамсаалаах буоллаларына, бу кэтинни Анал сурук согуш урбана хайсыката демократия түбүлүлүөнэ.

Владимир Владимирович дойду хэһилиэнньэтэ элбэиригэр туһаймаллыбыт сродуктары түмүрөө. Бэстэтэн түрэн олохсуну ах.

саана улаатарыгар сыйалламмит кэккэ этинлэри онордо. Ийэ буолу-
луну, дьинэ кэргэнэ өйөөлүн политиката тускуллаахтык барарыгар
сүрүн финансовый дыйыһылари мыйда. Ол курдук бастагы оёо поссо-
нотын 700 солкуобайтан 1500 солкуобайга дьлти, иккис оёо по-
собе 3 тыһыынчага дьлти улаатыннарарым боллурбуолун чолуктук ту-
руорда. Ону таһынан балтараа сааһыгар дьлти оёону көрөн олорор
нигэс государствоттан урукку хайнаһын 40 бырыһынын компенса-
ция дыйыһылтынан төлөнөрө киадаттын эттэ. Ийэ киһи сүрүтүн көрөн
үлөтлэргэ тахсытын сөпкө хааччыларга туһайыһыллан оёо тарилтэлэ-
ригэр сырытыннарарым боллурбуолун олус таба туруорда дьинэ сыана-
лыадынт. Үөрэк национальнайы бырайыакка "дошкольный образова-
ние" кирибэтэк буолларына, бу Антар сурукка уһуйааннар оруолла-
ра демография политикаларгар киинэр үрдэттэ дьинэ санааха сөп.
Президент бастагы оёо уһуйаанна сыйдыһылтыгар компенсацията
20 бырыһыан, онтон иккиске 40 бырыһыан, үлүс оёого 70 бы-
рыһыан буоларын ирдэттэ.

Диахтар ихээхэн сэгүтүн, ололснорун өйүүргэ гусударствоттан би-
из ижмээхх көмө харчы баар буолуохтаах диян эттэ. Бу көмө суума-
та 250 тыңт. солк. итэҕэһэ суруун таһынан, инфляци баарытын учу-
оттаан индексирээһин хайаан да оҕолуулуктааһын өйдө. Манн

эзэн турал билигн икки оёолоох ыалларга жаме оноруутун хаач-
чыншын депутаттарга ыкан, сепке быһаарыахтара дин эрэллн
биллэрдэ. Бу бастагы капитал үбү ийэ киһи бэйэтэ олорор динэрэ,
эбэтэр оёо инники үөрэбэр, эбэтэр пенсиятын муньар хааһыгар угу-
он себүн ылда.

Бу сүмэн суолталаах программа сэдэлнэр нээн эмнэ «олуу-
быйлына» — 2007 сыл бастаан күнүттэн бу хамсаалат сэдэлнэ-
халар устуна кырата 10 сыллаах буолуохтаах. Российскай Федерация
Правительствота, Федеральнай Сэбиэт уонна Государственной Ду-
ма биэргэ үлэллэн Россия Аан дойдута куустуох, инникигэ улахан
араластах, кыахтардаах буоларын ситиһиэхтигэр иһирдэ.

Анал сурук сурун хамсгаларын кылгастик ынан турин, этэхиз багариилар бу сурук суултата билич курдук элбегиз улахан багалаах норунука олус салтеек. Аны диез кургэн политикатилар сахалар бастаан садалаан кэлбит учугиз аруттарбит бу Анал суруун дуйданаан, кунаныллаах-хогуулаах буолуо диез эрл санаа чокчуо.

А. ЗАХАРОВ.

Ким да үмнүллүбөт, туюх да үмнүллүбөт!

НОРУОТ ТУТУУТА – КЫАЙЫҢ КОМПЛЕКСА

Олодторун-өлөхторун хааларан ийэ дайдуларын көмүсүү сәригз аттаммыт мурдун дьонорбулугар атаммыт Кыайы 50 сылыгар атылаулубут памятникы эби ситэ-рин-хоторон биэрбит кийи дун быраһыактын толуктаарыбыт.

Олноорбүр сүт-кураан кэмнгар уолбатах "та-
лах жүрүмүн" ханан буорунан толороору диччи-
лэр да баалар. Күүстэх кэсэс ууну урахха са-
чаандаан, дуооба бадарманас икис этгээстэх о-
скулалыб барахсан туһаба тахсыбатах маһы-
отун буор анныгар талгээн, үтүмэн элбэх буору
таһан механизатор уолалгарыбт күүстэх дууна
көксөн. сыйда толордоор толорон кэбислпттэрэ.

Ити улахан улэс МТС ГУП (дир. Н.В.Ожонинков), "Мелинатор" ГУП (дир. В.А.Колесов), "Чуралчы" ГУП АД (дир.Ф.С.Чичигинов), "Дорстрой" ХЭО (дир.П.М.Наушев), "Чуралчистой" ХЭО (дир.И.М.Зверстов), ОДКХ ГУП (нач. Е.И.Савин) коллективтары сэргэ биирдилээн чааһынай КаМАЗ массыналыах уопаттар кэтиттэриттэ.

Ынтыг доммут – убайдарбыт, аҕаларбыт, ыһаларбыт сэрэгэ аттамыт, аҕаларылыбыт том-тордоругар, аренамат дүкүтүн иннигэр кэздээ баарын буорунан толорон, тэҥнээх улахан бетоннай үлэ ыһыллыбыта. Араас матырыйалал, арматура, цемент о.д.а. хомуйсууга тэрилтэлэр салаллаларында көмөлөсүлүр. Холбоһор. Алаҕар.

наһилизгин урукку баһылыга В.М.Тимофеев КАМАЗ массына полуприцебын кузовын толору арматура тийерин бэйэтинэн тизисэн биэрбитин актыбат буолуохка сатаиат.

Бетоннааһын үлгэр Иван Лазаренцев, Христофор Дычковский, Сергей Постников, Николай Сычев, Григорий Турантаев үлгээбиттэр. Анал имарморнай плиталар туруохтара дүэн хас биридиг миллимистиригэр дизри суоттанан, тонарыга чоһуйтаран чорбох тиймидэр туруоруллубутара. Үрдүгү кыйаһы орденнаах, барелөөтөөх боулуоттаах стелла туруоруллубута. Үс түс-түбүкүн диаметрдээх тыныс турбалы балыһа администрацията (кыл.аран В.А.Сотников) бизирбит. Итинки эбөөх савкаркаһы үлүһ Иван Лазаренцев хачыстибалаахтык толорубута. Христофор, Сергей, Николай бары да үлүһ кыйах тутар, сүрэхтээх уолаттар буолан абыраабыттара.

Савынмыт буга охсубта, 2005 с. Кыдыы 60 сылыгар пантиник аһылмаахкааста, Г.Д.Протопопов бареллэбэ онно бэлэм буолуоткааста. Халыыта туттуллар гилэс, алебастр көрдөөһүнүс саарламмыта, Г.В.Смирников биир дройдулаахпыт М.Н.Матвеевтан куораттан булан таһаартарбыта. Халыы-ууэ хайр түспүт көмү этэ. Ол итин дымабар үлэстэрин.

Төгө да эдэр эрдэбинээри хаартыскааттан онгодорбун, соробор харахлар Гаарил Дмитриевич бильярд шарын охсор маһын ыһаан баран, "прямой наводкой" дизитинан саайара көстөн кэлэри. Ончолорго онус ыһаас кинитин, армияла барым нинин, үөрөмжи оосула-бар котельнайга ха-ыгаардын сийлэр киним этэ. Кизэтин кулуулка сарим ветераннара оон-нооттор Гаарил Протодакинод, Афанасий Лыт-кин кэлэнэр бийлэрдаһай мор-нар буолара, кэл-сэн-илсэн тахса...

2005 с. муус устар ыныгар куораттан кыбыл, күөх органическай таас, латуны тимир диис таһааран Кыайыи орденыг быһан-отон оморбутум. Улуустут бвэр суох жэстэнишк, барыга дыобур-даах холугар Николай Захаров кэлпайкалаанынга

көмөлөтүнүн орбитин, илгэр кызыл, күөк уоттаан Кыайыи күнүн иннинде стелла үрдүгү туруоран кэбисинипт. Мраморнай плиталарбыт кызыан кэлбэтэхтэрэ, паметник үлэтэ онуока-маныаха дээр тохтообута.

Сквергэ үлэ күүкэ барбыта. Нерконтиттан кэблбит матырыаазынан "Сөрүс" ХЭО (дир. И.Г.Макаров) биригээдэти тасууруу кууруулэн кэблбитэ, согуруу ааны Семен Драгуновтаах; хотугу ааны үс табаарыстыылар - Григорий Дагданча, Василий Давычковский, Егор Аренин бүүр босхо онорбуттара. Сквер иһигэр туурар скамейкалары, урналлары Мурун - Тыыммыа-тааы үергэтэр-производственной комбинат (сал. Н.И.Аммосов) үлэһиттэрэ онорбуттара.

Фонтын бетононаалын улахан үлэтин И.М.Зверстов сайайр биригэдэтэ толорбута. Уюунайн уу байар массынйналар карса суох сүүрэнгид, ынаах инкинзэди киэлэ фонтын таныллан бүтэн ыраас-сырдик уута үһэлэ өрө тыкылта. Скеер уонна паметикн тула сырдатар ууту ДЭС үлэһиттэрэ гардыбытара (ян. Ф.Барашков).

Азгарыт артиллерист туһунан үтүө өйдөбүлү бэйэр пушканы Нерюнгина днари авалына Дальневосточай федеральнай уокунука Саха Республикатын бастананнай предствител Г.Д.Никонна көмөт олус улахан. Саас тукары убагыттыгга үлэстэбит И.М.Павлов буюугар инстинктэрин чуолкайданымга элбэх сыаллар, бироктотун бэйэстэ.

Элбэх таргалалтар, калкилизктэр, ветераннар сэбиэттэрэ, Дюккуускайтан бир догдулаалтар-быт "Туймаада-Агронаб" ГУП (дир.В.Н.Филиппов), "Центроснаб" ГУП (ген.дир.И.Н.Матвеев), "Туймаада-Нефть" ГУП (ген.дир.И.К.Макаров), РФ Пенсионной фондатын Саха Республикатын единой пенсионной сулууслатын управлюющай, Ил Түмэн депутата А.И.Понсеова көмөлөөр улукан

Ытык дьоммут испиһэктэрин кристалла-сленэ таасна "Якутэкстройматериалы" САО тэрил-

га дуогабардалан компьютерынан суруйда, үс
үлэйтнн ытан оноттордо. Итн лнталары туу-
рууга саржалыыр үлэни И.И.Пестряков иккн та
баарынынан толордулар.

Ага дайду Улуу сэринтин кэмнгар элбэх бырааттын, эйэлээх норуоту фашизмы утары сэрингэ салалбыт, хаммадалаабыт главнай командуеда И.В.Сталин уосна 14 Советская Союз маршалларын кэтириэттэргэ билиги дьоммут испинхэктэрин иинигэр олордулуннулар.

Кырасаалсаалайын, ыраастаалынын уонка да
атын ситарын-хоторуу үлэлэргэ гимназия үөрэн-
эчилэрэ (дир.В.В.Гуляев) кэлин үөр-көтө үлэ-
лэбиттэргэ сүрүн өрдөр, ынакка эргил сабар.
Нэһилик баһылыгын дэһалынан бу маамтыкта-
а тоңтору көрүү-харанын гимназия оскулаты-
гар сыннырылына.

Үбс-харгыта көрүлүштөз, туугулар маты-
рынаааа суох үлэни туугуу, сатаан салайар
дошурдаах, ыбыт дьыалатыгар бэриниллээх
кыли буолан, Улууш Мунааһын председател
Г.В.Смирников тигээр тириэртэ, ситэрдэ-хотор-
до. Бу үлээзэ, улахан туугуу норуот тууга, нору-
от ыааааа, куоракка баар биир дойдулаахтарбыт
улуустуу бэри олуктоохторо ким эрэ куус үлэни
нан, ким эрэ харчынаа кемеллэниин.

Мин авам Григорий Егорович Турнтаев үс биригэ төрөнүбүт бырааттарынаан сэрин ветеран-нара. Онон ааттара ити испийлээки сурулуунна үлгүтилиннээ. Хайдах эрэ кыратык да буоллар кэскин төлөсүт курдук сананым, астыным, дуобуйдум.

Улууспут дьахталгатыгар, бары олохтоохторугар нахталы этэн туран, аны мааны санаа таарыйар - сана диэз тутан, куус өртүнэн хоту көрүлүүдү музейин Хатылыттан көрбөн килэран, улуустары музейи кытта биир комплекскерсрбүт күүн, быһиги Чурапчылар да дьонносерэбэ, надыллытарга көрдөрөрдөөхлүт диэкиэн тутуу эйибит.

С. ТУРАНТАЕВ

Г.ТУРАНТАЕВ

2006 СЫЛ БАСТАКЫ КВАРТАЛЫН ТҮМҮГҮНЭН ҮЗГЭР
УДУУҮУН СОЦИАЛЬНАЙ-ЭКОНОМИЧЕСКАЙ БАЛАҢЫАННАТА

В. ПЕРМЯКОВ,
оройуоннар икки ардыларынаабы
5 №-дээх государственной
статистика Чураалчы улуулунаабы отделин
кылаабынай специализи
отдел салайааччыта

Афанасий Михайлович Кириллин олово оччотогоу хэм снэринэн "оскуола-производство-урдук үерхэ" дэн дэшинэн салаллыбыта. Афоня 1973 илсааха Дирин орто оскуолатын үтэрэн төрөөбүт Чакырыгар кэлэн фактористаабыта. Очолорго Чулгын орто оскуолатын бүтэрбит ыргыттар Чакырга кэлэн иккилин үлэлээн бараллара, абыс кылаагдаах оскуолаа, дetsадка эдэр специалистар үлэлиллэрэ, ошончтат элбэх этэ. Үлэ да кектөөхтүк, үүрээснэхтик барара, сыйныпалар үлэһэлэргэ көр-нар аыраабыта. Оскуоланы сана бүтэрбит 17-лээх, 18-лээх оболору кытта сэргэ олохтоох иккиттат, эдэр специалистар иккүүлүүр тагастарынан, гимнэри-уран уус-уран салаяаччыларыны И.И.Окешникованы кытта биэргэ үспүт хаартыскаларыгар Афоня Кириллин эмиз бээр. Ол хаартысканы билигин 11-с кылааска үөрэнэр ыыла Аанык көрө-көрө: "Абаа, абаа да кырааскилнар эбиюкин", —дэн бэркиниир. Онуоха абаты: "Мин кырааскаланыам дуо, кыргыттар кырааскалыр буюллахтара", —дэн куотунарга тиикэр.

Автор сурутгар атиллэр санаа
редакция позициятыгар малдын оеп түбэхэр
буолбатах. Сурутка ыйыллэр чохчылар
кырдыктаахторугар аппиэтинэни
өтөр тус бэйлэ сүгэр: